

Regulamentul cu privire la sistemul automatizat de plăți interne, aprobat prin HCE al BNM nr. 179 din 27.06.2019

Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.223-229 art.1270 din 12.07.2019

Înregistrat
la Ministrul Justiției al Republicii
Moldova nr.1470 din 5 iulie 2019
APROBAT
prin Hotărîrea Comitetului Executiv
al Bancii Naționale a Moldovei
nr. 179 din 27 iunie 2019
În vigoare: la 1 septembrie 2019

REGULAMENT CU PRIVIRE LA SISTEMUL AUTOMATIZAT DE PLĂȚI INTERNE

Modificat prin:

HCE al BNM nr. 65 din 07 aprilie 2022, MO al RM nr. 129-133/511 din 29.04.2022

HCE al BNM nr. 22 din 24 ianuarie 2024, MO al R nr. 58-60/131 din 8 februarie 2024

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

1. Obiectul Regulamentului cu privire la sistemul automatizat de plăți interne (în continuare – SAPI) este stabilirea regulilor de utilizare a sistemelor-componente ale acestuia și organizarea activității participanților în cadrul acestora.

[Pct.1 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.1 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

2. Prevederile prezentului Regulament se aplică participanților SAPI.

[Pct.2 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

3. În sensul prezentului Regulament sunt utilizate următoarele noțiuni:

Alias este un identificator unic care permite utilizatorului serviciilor de plată să îl prezinte în locul datelor de identificare detaliate necesare pentru completarea unui ordin de plată.

Biroul de servicii - reprezintă mijlocul destinat expedierii și recepționării mesajelor în interesul participanților, care nu au posibilitate de a se conecta direct la sistemul de decontare pe bază brută în timp real (prin intermediul canalului de bază și al celui de rezervă).

Blocare a plăților - este situația care apare în cazul în care decontarea documentelor de plată aflate în cozile de așteptare ale participanților se blochează din motivul lipsei de mijloace bănești suficiente în conturile lor de decontare.

Cod al tranzacției - este un cod numeric care identifică tipul plății transmise în SAPI.

Cod Quick Response (în continuare - cod QR) - cod de bare pătrate bidimensionale standardizate care permit stocarea informației într-o etichetă vizuală care poate fi citită de un dispozitiv ce dispune de elemente hardware necesare și de un software cititor.

Coada de așteptare - reprezintă lista documentelor de plată a căror decontare a fost amânată din cauza lipsei de mijloace bănești disponibile și/sau a documentelor de plată transmise în pachet care urmează a fi decontate la intervale de timp prestabilite.

Cont de decontare - reprezintă contul deschis participantului în vederea efectuării operațiunilor de decontare prin SAPI.

Decontarea - reprezintă operațiunea prin care sunt stinse irevocabil obligațiile legate de transferurile de mijloace bănești între doi sau mai mulți participanți și are loc prin

debitarea contului de decontare al participantului plătitor și creditarea contului de decontare al participantului beneficiar.

Participant - reprezintă entitatea eligibilă de a participa la SAPI urmare întrunirii condițiilor de acces la sistem.

Participant beneficiar - este un participant la SAPI al cărui cont de decontare este creditat în baza unui document de plată procesat.

Participant plătitor - este un participant la SAPI al cărui cont de decontare este debitat în baza unui document de plată procesat.

Prioritatea - reprezintă un cod numeric prin care participantul stabilește consecutivitatea decontării.

Prestatorii de servicii de plată nebankari (în continuare - PSP nebankari) - societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale licențiați de Banca Națională a Moldovei în conformitate cu Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (în continuare - Legea nr. 114/2012).

Sistemul automatizat de plăți interne (SAPI) - reprezintă sistemul prin intermediul căruia sunt efectuate în mod automatizat plățile în lei moldovenești ale/prin intermediul participanților pe teritoriul Republicii Moldova.

Transfer de credit instant - transfer de credit care parcurge fluxul informațional și financiar conform Cerințelor funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.

În sensul prezentului Regulament se utilizează, inclusiv noțiunile din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică și Legea nr.183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare (în continuare - Legea nr. 183/2016).

[Pct.3 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.3 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

4. SAPI este format din:

a) **Sistemul de decontare pe bază brută în timp real** (sistemul DBTR) - este destinat procesării plăților urgente și de mare valoare. Sistemul DBTR efectuează procesarea documentelor de plată transmise de participanți și decontarea finală a transferurilor de fonduri aferente acestora în regim de timp real, inclusiv decontarea finală a mijloacelor bănești aferente tranzacțiilor cu instrumente financiare;

b) **Sistemul de compensare cu decontare pe bază netă** (sistemul CDN) - este destinat procesării plăților de mică valoare în lei moldovenești. Sistemul CDN efectuează procesarea pachetelor cu documente de plată transmise de participanți și calculează pozițiile nete multilaterale ale acestora;

c) **Sistemul de plăți instant** (sistemul Instant) - este destinat procesării plăților instant. Sistemul Instant efectuează procesarea documentelor de plată transmise de participanți pentru plăți instant și calculează pozițiile nete multilaterale ale acestora.

4¹. Participanților SAPI le sunt puse la dispoziție următoarele servicii auxiliare:

1) **Serviciul de căutare CAS** (Central addressing scheme) - serviciu care permite asocierea și obținerea codurilor unice de identificare ale utilizatorilor serviciilor de plată și ale altor date de identificare necesare pentru inițierea și executarea unui document de plată prin SAPI, utilizând un alias;

2) **Serviciul de generare și validare coduri QR** - serviciu destinat pentru generarea codurilor QR prezentate la beneficiarul plății în scopul acceptării plăților instant pe bază de cod QR de la plătitori;

3) **Serviciul RTP** (Request To Pay) - serviciu de mesagerie care permite beneficiarului plății prin intermediul prestatorului său de servicii de plată să solicite inițierea unui ordin de plată în lei moldovenești de la un plătitor;

4) **Serviciul PIR** (Payment initiation request) - serviciu de mesagerie care permite unui prestator de servicii de inițiere de plăți participant la sistemul Instant să solicite inițierea unui ordin de plată de la un plătitor prin intermediul prestatorului de servicii de plată.

[Pct.4 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

Capitolul II CERINȚE GENERALE PRIVIND PARTICIPAREA LA SAPI

5. În SAPI pot participa următoarele entități:
- 1) Banca Națională a Moldovei;
 - 2) Băncile și sucursalele băncilor din alte state licențiate de Banca Națională a Moldovei;
 - 3) Centrul de casă și decontări din or. Tiraspol, care poate participa în sistemul DBTR și sistemul CDN;
 - 4) Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor, inclusiv și în calitate de participant mandatat. Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor în calitate de participant mandatat poate participa doar în sistemul CDN și sistemul Instant;
 - 5) Băncile în proces de lichidare, în condițiile stabilite de prezentul Regulament, care pot participa în sistemul DBTR și sistemul CDN;
 - 6) Persoana juridică care desfășoară activitatea de depozitar central al valorilor mobiliare ca activitate de bază, inclusiv și în calitate de participant mandatat. Această entitate poate participa în sistemul DBTR și sistemul CDN, iar în calitate de participant mandatat poate participa doar în sistemul DBTR;
 - 7) Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, care poate participa în sistemul DBTR și sistemul CDN;
 - 8) PSP nebancari care pot participa în sistemul CDN și sistemul Instant, în condițiile stabilite de prezentul Regulament. PSP nebancari pot transmite spre procesare în sistemul DBTR documentele menționate la pct. 26 subpunctul 2);
 - 9) Entități prestatoare de servicii de inițiere a plății, care pot participa doar în sistemul Instant.

[Pct.5 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.5 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

6. Băncile în proces de lichidare pot participa în SAPI în cazul necesității achitării urgente a datoriilor față de un număr mare de deponenți sau în alte circumstanțe care necesită transferarea urgentă a unui număr mare de plăți. Participarea băncii în proces de lichidare în sistem nu poate depăși perioada de 6 luni din momentul încheierii contractului privind participarea la SAPI. La solicitarea motivată a lichidatorului băncii în proces de lichidare, Banca Națională a Moldovei poate prelungi participarea în SAPI a băncii în proces de lichidare după expirarea perioadei menționate prin încheierea unui acord adițional la contractul privind participarea la SAPI.

[Pct.6 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

7. Pentru a deveni participant la SAPI, entitatea menționată la pct. 5 subpct. 2)-9) trebuie:

- 1) să dețină un cont de decontare în registrele Băncii Naționale a Moldovei în conformitate cu actele normative;
- 2) să prezinte Băncii Naționale a Moldovei o solicitare conform modelului stabilit în Anexa nr. 1;
- 3) să efectueze testarea capacității de interacțiune cu SAPI în conformitate cu prevederile Cerințelor funcționale și tehnice pentru participanții SAPI;
- 4) să încheie cu Banca Națională a Moldovei un contract privind participarea la SAPI, modelul căruia este prevăzut în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.

Prevederile subpct. 1) nu se aplică participării la SAPI a Trezoreriei de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor în calitate de participant mandatat, precum și entităților prestatoare de servicii de inițiere a plății.

[Pct.7 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.7 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

8. Administrator al SAPI este Banca Națională a Moldovei. Drepturile și obligațiile Băncii Naționale a Moldovei în calitate de administrator al SAPI și ale participanților SAPI sunt stipulate în prezentul Regulament și Contractul privind participarea la SAPI.

[Pct.8 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

9. Contul de decontare al băncii licențiate, sucursalei băncii din alt stat și al Centrului de casă și decontări din or. Tiraspol reprezintă contul LORO, contul de decontare al persoanei juridice care desfășoară activitatea de depozitar central al valorilor mobiliare ca activitate de bază, al PSP nebanca și al Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar reprezintă contul curent, iar contul de decontare al Trezoreriei de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor reprezintă contul unic trezorerial deschis în registrele Băncii Naționale a Moldovei în conformitate cu reglementările Băncii Naționale a Moldovei.

10. Pentru fiecare participant SAPI se deschide un cont de decontare și se atribuie un cod de identificare (codul BIC). Trezoreriei de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor în calitate de participant mandatat i se atribuie cod de identificare și nu i se deschide cont de decontare. Informația cu privire la conturile de decontare și codurile de identificare sunt puse la dispoziția participanților prin intermediul facilităților SAPI.

[Pct.10 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

11. Banca Națională a Moldovei, în termen de 5 zile lucrătoare după primirea solicitării conform pct. 7 subpct. 2), va prezenta entității Cerințele tehnice și funcționale pentru participanții SAPI, care includ condițiile de efectuare a testării capacității de interacțiune cu SAPI.

[Pct.11 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

12. Contractul privind participarea la SAPI urmează a fi încheiat după obținerea rezultatelor pozitive ale testării capacității de interacțiune cu SAPI al entității și deschiderii contului de decontare în registrele Băncii Naționale a Moldovei.

[Pct.12 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

13. Codul de identificare al sucursalei băncii licențiate sau al sucursalei PSP nebanca se atribuie de către administratorul de sistem la solicitarea acestora după înregistrarea de stat a sucursalei în conformitate cu legislația în vigoare.

14. Codul de identificare al participantului este compus din 8 simboluri, conform standardului internațional ISO 9362, iar codul de identificare al sucursalei participantului este compus din 11 simboluri.

15. În cazul participării la SAPI băncii în proces de lichidare, codul de identificare se atribuie conform procedurilor interne ale Băncii Naționale a Moldovei, care după atribuire se aduce la cunoștința tuturor participanților.

15¹. Banca Națională a Moldovei, la cererea unui prestator de servicii de plată, care oferă servicii de administrare cont și care nu este participant SAPI, îi poate atribui cod BIC care respectă cerințele pct. 14 cu scopul de a fi utilizat pentru evidența standardizată a conturilor utilizatorilor serviciilor de plată cărora le oferă serviciul de administrare cont.

[Pct.15¹ inclus prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

Capitolul III **DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII ÎN CADRUL SAPI**

Secțiunea 1 **Prevederi generale**

16. Participanții SAPI își desfășoară activitatea în conformitate cu Programul zilei operaționale a sistemului DBTR, Programul zilei operaționale a sistemului CDN și/sau Programul zilei operaționale a sistemului Instant prezentate în Anexa nr. 3, care sunt disponibile prin intermediul facilităților SAPI.

[Pct.16 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.16 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

17. Banca Națională a Moldovei poate stabili zile operaționale speciale pentru sistemul DBTR și/sau sistemul CDN cu informarea prealabilă a participanților. Desfășurarea activității în ziua operațională specială este opțională pentru participanți. În cazul deciziei

participanților SAPI de a nu desfășura activitatea pe parcursul zilelor operaționale speciale stabilite de Banca Națională a Moldovei, aceștia trebuie să înregistreze în contul beneficiarilor mijloacele bănești transmise pe parcursul zilei operaționale speciale cel târziu până la sfârșitul următoarei zile operaționale.

[Pct.17 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

18. În cazul apariției unor circumstanțe neprevăzute de ordin funcțional sau tehnic administratorul de sistem este în drept să modifice Programele zilelor operaționale menționate la pct. 16 cu informarea prealabilă a participanților.

[Pct.18 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

19. Participanții transmit în SAPI documente de plată în nume și pe cont propriu sau în numele clienților săi cu indicarea codului tranzacției respectiv, asigurând corectitudinea și veridicitatea datelor conținute în documentele de plată pe care le transmit. Codul tranzacției se indică în conformitate cu Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.

[Pct.19 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

20. Participanții mandatați transmit în SAPI documente de plată doar în numele și din contul participanților SAPI.

[Pct.20 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

21. Pentru serviciile oferite în cadrul SAPI, Banca Națională a Moldovei va percepe comisioane de la participanți conform tarifelor aprobate prin actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

22. Fiecare participant va primi lunar câte un raport privind justificarea comisiunilor percepute de către Banca Națională a Moldovei pentru serviciile oferite în cadrul fiecărui sistem al SAPI.

[Pct.22 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.22 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

23. Banca Națională a Moldovei va percepe comisioane pentru serviciile oferite în cadrul SAPI în baza mandatului acordat de către participanți în conformitate cu Contractul privind participarea la SAPI.

[Pct.23 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.23 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

24. În cazul apariției unor circumstanțe neprevăzute ce țin de accesibilitatea canalelor de legătură ale rețelei transport date între participanții SAPI, participanții pot prezenta mesaje de plată pentru procesare în sistemul DBTR prin intermediul purtătorilor electronici în conformitate cu procedurile stabilite ale Băncii Naționale a Moldovei.

[Pct.24 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

Secțiunea 2

Organizarea activității în sistemul de decontare pe bază brută în timp real

25. Sistemul DBTR operează conform principiului de decontare pe bază brută, efectuând procesarea și decontarea fiecărui document de plată în parte.

26. În sistemul DBTR sunt procesate următoarele documente de plată:

1) ordine de plată privind transferurile și debitările directe urgente și de mare valoare;

2) ordine incaso privind efectuarea perceperii în mod incontestabil în conformitate cu actele normative;

3) ordine de plată privind tranzacțiile cu instrumente financiare.

27. Etapele procesării documentului de plată în sistemul DBTR sunt următoarele:

1) inițierea și transmiterea de către participant a documentului în sistem;

2) validarea tehnică de către sistem a documentului;

3) acceptarea tehnică de către sistem a documentului cu informarea corespunzătoare a participantului. Momentul acceptării tehnice a documentului de plată reprezintă momentul intrării acestuia în sistem, prevăzut de Legea nr.183/2016;

4) verificarea de către sistem a disponibilității mijloacelor bănești în contul de decontare și după caz acceptarea documentului spre decontare sau plasarea documentului în coada de așteptare. Din momentul acceptării documentului spre decontare transferul

mijloacelor bănești devine irevocabil, asigurând decontarea finală (definitivă) a documentului;

5) decontarea finală a documentului.

Între momentul acceptării spre decontare și momentul decontării finale în sistemul DBTR nu există o diferență perceptibilă.

28. Documentele de plată transmise în sistemul DBTR nu sunt supuse restricțiilor de ordin cantitativ sau valoric.

29. Documentele de plată sunt transmise de participanți în sistem sub formă de mesaje de plată.

30. Documentele de plată privind tranzacțiile cu instrumente financiare sunt transmise de persoana juridică care desfășoară activitatea de depozitar central al valorilor mobiliare ca activitate de bază sub formă de pachete cu ordine de plată.

31. În funcție de nivelul de operativitate a procesării plăților și eventualitatea amplasării acestora în coada de așteptare, participanții atribuie documentelor de plată priorități.

32. Tipurile de priorități atribuite de către participanți documentelor de plată transmise în sistemul DBTR trebuie să corespundă cerințelor expuse în Anexa nr. 4.

33. În cazul în care mijloacele disponibile din contul de decontare al unui participant nu sunt suficiente pentru a deconta un document de plată menționat la pct. 26 subpct. 1) și 2), sistemul DBTR plasează documentul de plată respectiv în coada de așteptare în funcție de prioritatea acordată de către participant. În cazul în care mijloacele disponibile din contul de decontare al cel puțin unui participant cu poziție debitoare nu sunt suficiente pentru a deconta documentele de plată menționate la pct. 26 subpct. 3), pachetul cu respectivele documente de plată transmis conform pct. 30 se va anula în mod automat de către sistem.

[Pct.33 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

34. La creditarea contului de decontare al participantului care are documente de plată în coada de așteptare, sistemul reinițiază procesarea acestor documente conform priorităților acordate și principiului „FIFO” (primul primit – primul decontat).

35. Documentele de plată care se află în coada de așteptare pot fi revocate de către participantul inițiator. În conformitate cu procedurile sale interne participantul poate modifica prioritatea documentului de plată aflat în coada de așteptare pentru a schimba consecutivitatea decontării acestuia.

[Pct.35 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

36. Documentele de plată din coada de așteptare care nu pot fi decontate până la momentul de finalizare a procesării plăților în sistemul DBTR vor fi anulate în mod automat de către sistem cu informarea respectivă a participanților.

[Pct.36 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

37. Un document de plată este decontat final pentru participantul plătitor în momentul debitării contului său de decontare și pentru participantul beneficiar în momentul creditării contului de decontare al acestuia.

38. Sistemul DBTR nu inițiază restituirea documentului de plată decontat final, inclusiv în cazul în care acesta a fost transmis în mod eronat.

39. Restituirea sumei aferente documentului de plată transmis în mod eronat se efectuează de către participantul beneficiar la solicitarea participantului inițiator sau în cazul depistării indicării incorecte în documentul de plată a codului fiscal și a codului IBAN al beneficiarului sau a unui din aceste două elemente.

40. Participantul beneficiar restituie participantului inițiator suma aferentă documentului de plată transmis în mod eronat, prin inițierea unui document de plată nou, în care se va face referință la documentul de plată transmis eronat.

[Pct.40 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

41. Restituirea sumelor aferente documentelor de plată transmise în mod eronat în bugetul public național se efectuează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Secțiunea 3

Organizarea activității în sistemul de compensare cu decontare pe bază netă

42. Sistemul CDN operează conform principiului de compensare și decontare pe bază netă, efectuând compensarea plăților transmise de participanți și remiterea rezultatelor compensării spre decontare în sistemul DBTR la intervale de timp prestabilite.

43. În sistemul CDN sunt procesate următoarele documente de plată:

- 1) ordine de plată privind transferurile de credit de mică valoare;
- 2) ordine de plată privind debitarea directă de mică valoare;

44. Participanții în baza documentelor de plată recepționate de la clienți întocmesc pachete cu documente de plată, care se transmit în sistemul CDN sub formă de mesaje de plată.

45. În funcție de eventualitatea lipsei de mijloace bănești pentru decontarea poziției nete finale, participanții atribuie pachetelor cu documente de plată priorități.

46. Tipurile de priorități atribuite de către participanți pachetelor cu documente de plată transmise în sistemul CDN trebuie să corespundă cerințelor expuse în Anexa nr. 4.

47. Un pachet cu documente de plată poate conține numai documente de plată destinate unui singur participant beneficiar. Valoarea maximă a documentului de plată, acceptat de sistemul CDN din partea participanților, este stabilită prin actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

[Pct.47 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

48. Sistemul CDN asigură posibilitatea efectuării a două sesiuni de compensare în conformitate cu Programul zilei operaționale a sistemului CDN.

[Pct.48 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

49. Etapele de procesare a sesiunii de compensare sunt următoarele:

- 1) Transmiterea documentelor de plată;
- 2) Verificarea documentelor de plată;
- 3) Preclearing;
- 4) Clearing.

50. Pe parcursul etapei „Transmiterea documentelor de plată” are loc transmiterea pachetelor cu documente de plată pentru sesiunea de compensare respectivă, validarea și acceptarea tehnică a documentelor de plată de către sistem cu informarea corespunzătoare a participantului. Momentul acceptării tehnice a documentelor de plată reprezintă momentul intrării acestora în sistem, în sensul prevăzut de Legea nr. 183/2016.

[Pct.50 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

51. Participanții pot vizualiza în regim de timp real pozițiile nete preliminare și rezerva mijloace pentru acoperirea pozițiilor nete debitoare. După acceptarea tehnică a documentelor de plată, participanții de asemenea pot modifica prioritățile atribuite pachetelor cu documente de plată sau revoca documente de plată incluse în pachet/pachetele transmise pentru sesiunea de compensare respectivă, cât și verifica și anula anumite ordine de plată și/sau pachete cu ordine de plată aferente debitării directe.

[Pct.51 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.51 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

52. Pe parcursul etapei „Verificarea documentelor de plată” participanții pot verifica și anula anumite ordine de plată și/sau pachete cu ordine de plată aferente debitării directe, precum și transmite pachete cu documente de plată aferente transferului de credit și pot vizualiza în regim de timp real pozițiile nete preliminare și rezerva mijloace pentru acoperirea pozițiilor nete debitoare. Participanții de asemenea pot modifica prioritățile atribuite pachetelor cu documente de plată aferente transferului de credit sau revoca documente de plată incluse în pachet/pachetele transmise pentru sesiunea de compensare respectivă.

[Pct.52 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.52 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

53. În cadrul etapei „Preclearing” sistemul CDN informează participanții cu privire la pozițiile nete calculate pentru sesiunea de compensare respectivă și rezervă mijloacele necesare în conturile de decontare ale participanților pentru acoperirea pozițiilor nete debitoare. În cadrul etapei „Preclearing” participanții pot vizualiza în regim de timp real

pozițiile nete preliminare. Documentele de plată incluse în pozițiile nete calculate nu pot fi retrase de către participanți în sesiunea de compensare respectivă.

[Pct.53 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

54. În cadrul etapei „Clearing” sistemul CDN calculează pozițiile nete finale ale sesiunii de compensare respective în funcție de nivelul de acoperire al pozițiilor nete debitoare. Pachetele cu documente de plată se includ în calculul pozițiilor nete finale conform priorităților acordate și principiului „FIFO”, respectiv se acceptă spre decontare documentele de plată din acestea. Documentele de plată incluse în pozițiile nete finale nu pot fi revocate.

[Pct.54 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

55. Documentele de plată care nu au fost acceptate spre decontare în prima sesiune de compensare se transmit în mod automat de către sistemul CDN pentru procesare în sesiunea a doua de compensare. Documentele de plată ale participanților, cu excepția PSP nebancari, care nu au fost acceptate spre decontare în sesiunea a doua de compensare a sistemului CDN se vor anula automat de către sistemul CDN și vor putea fi transmise de către participant spre decontare în sistemul DBTR. În cazul PSP nebancari, documentele de plată care nu au fost acceptate spre decontare în sesiunea a doua de compensare se vor anula automat de către sistem.

[Pct.55 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

56. Decontarea finală a documentelor de plată acceptate spre decontare are loc în momentul debitării contului de decontare al participantului plătitor cu valoarea poziției nete debitoare și al creditării contului de decontare al participantului beneficiar cu valoarea poziției nete creditoare.

[Pct.56 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

57. Sistemul CDN nu inițiază restituirea documentelor de plată decontate final, inclusiv în cazurile în care acestea au fost transmise în mod eronat. Restituirea sumelor aferente documentelor de plată transmise în mod eronat în sistemul CDN se efectuează similar procedurilor de restituire stabilite pentru sistemul DBTR prin inițierea unui document de plată nou în care se va face referință la documentul de plată transmis eronat, cu aplicarea corespunzătoare a pct. 39-41.

[Pct.57 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

Secțiunea 3¹

Organizarea activității în sistemul Instant

57¹. Sistemul Instant este un sistem decuplat în care disponibilitatea fondurilor pentru beneficiarii plăților și decontarea tranzacțiilor între participanți nu sunt interconectate, decontarea fiind efectuată în cadrul sesiunilor de decontare ale sistemului Instant, iar fondurile sunt făcute disponibile de participanți pentru beneficiari în termenul stabilit în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI. Sistemul Instant operează pentru participanții SAPI conform principiului de compensare și decontare pe bază netă, efectuând compensarea plăților transmise de participanți și remiterea rezultatelor compensării spre decontare în sistemul DBTR la intervale de timp prestabilite.

57². În sistemul Instant sunt procesate următoarele documente de plată: ordine de plată privind transferurile de credit instant.

57³. Participanții în baza dispozițiilor de plată recepționate de la clienți întocmesc documente de plată, care se transmit în sistemul Instant sub formă de mesaje de plată.

57⁴. Tipurile de priorități atribuite de către participanți documentelor de plată transmise în sistemul Instant trebuie să corespundă cerințelor expuse în Anexa nr. 4.

57⁵. Valoarea maximă a documentului de plată, acceptat de sistemul Instant din partea participanților, este stabilită prin actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

57⁶. Sistemul Instant asigură posibilitatea efectuării sesiunilor de compensare în conformitate cu Programul zilei operaționale a sistemului Instant.

57⁷. Participantul rezervă în contul său de decontare în DBTR mijloace bănești, care constituie garanția creată în scopul utilizării acestora în sistemul Instant. Valoarea garanției creată în contul de decontare va servi drept sold inițial în contul deschis în sistemul Instant.

În sistemul Instant vor fi acceptate documente de plată doar în limita soldului curent disponibil, care reprezintă soldul inițial ajustat cu valoarea poziției nete curente.

57⁸. Garanțiile create în conturile de decontare sunt executate de către administratorul SAPI exclusiv pentru decontarea pozițiilor nete debitoare ale participanților.

57⁹. Pe parcursul etapei „Efectuarea plăților și a compensării” a zilei operaționale a sistemului DBTR participanții pot modifica valoarea garanției create în contul de decontare. Valoarea garanției create în contul de decontare nu poate fi mai mică decât poziția netă curentă debitoare din sistemul Instant.

57¹⁰. Etapele de procesare a sesiunii de compensare în cadrul sistemului Instant sunt următoarele:

- 1) Transmiterea documentelor de plată;
- 2) Clearing.

57¹¹. Pe parcursul etapei „Transmiterea documentelor de plată” are loc:

- 1) inițierea și transmiterea de către participant a documentului în sistem;
- 2) validarea și acceptarea tehnică de către sistem a documentului. Momentul acceptării tehnice a documentului de plată reprezintă momentul intrării acestuia în sistem, prevăzut de Legea nr.183/2016;

- 3) verificarea de către sistem a posibilității participantului de a efectua plata, prin contrapunerea soldului poziției nete curente din sistemul Instant cu valoarea garanției create în contul de decontare și, după caz, transmiterea documentului de plată la adresa participantului beneficiar spre acceptare sau respingerea acestuia.

- 4) transmiterea mesajului de acceptare sau respingere a documentului de plată de către participantul beneficiar;

- 5) includerea documentului de plată în poziția netă calculată. Din momentul includerii documentului de plată în poziția netă calculată transferul mijloacelor bănești devine irevocabil, în sensul Legii nr.183/2016, asigurând decontarea finală (definitivă) a documentului.

57¹². Participanții pot vizualiza în regim de timp real pozițiile nete calculate.

57¹³. În cadrul etapei „Clearing” sistemul Instant calculează pozițiile nete finale ale sesiunii de compensare respective și transmite rezultatele compensării spre decontare în sistemul DBTR.

57¹⁴. Documentele de plată transmise de participanți pe parcursul etapei „Clearing” a sesiunii de compensare curente se includ în poziția netă calculată a următoarei sesiuni de compensare.

57¹⁵. Decontarea finală a documentelor de plată acceptate spre decontare are loc în momentul debitării contului de decontare al participantului plătitor cu valoarea poziției nete debitoare și al creditării contului de decontare al participantului beneficiar cu valoarea poziției nete creditoare.

57¹⁶. Sistemul Instant nu inițiază restituirea documentelor de plată incluse în poziția netă calculată, inclusiv în cazurile în care acestea au fost transmise în mod eronat. Restituirea sumelor aferente documentelor de plată transmise în mod eronat în sistemul Instant se efectuează similar procedurilor de restituire stabilite pentru sistemul DBTR, cu aplicarea corespunzătoare a pct. 39-41.

57¹⁷. Reguli și cerințe suplimentare referitoare la organizarea activității în sistemul Instant sunt prevăzute în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.

[Secțiunea 3' prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

Secțiunea 4

Particularitățile prelucrării în sistemul CDN a ordinelor de plată aferente debitării directe

58. Pachetele cu ordine de plată aferente debitării directe se transmit în sistemul CDN în ziua și sesiunea de compensare în care acestea urmează a fi compensate și decontate.

59. Pachetele cu ordine de plată aferente debitării directe recepționate de la participantul beneficiar sau inițiate și transmise de Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului

Finanțelor în calitate de participant mandatat sunt transmise de către sistemul CDN participantului plătitor pe parcursul etapei „Transmiterea documentelor de plată” a sesiunii de compensare.

[Pct.59 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

60. Participantul plătitor primind pachetul cu ordine de plată aferente debitării directe trebuie să verifice posibilitatea executării tuturor ordinelor de plată incluse în pachet și, în cazul respingerii unuia sau a mai multor din aceste ordine, să transmită în sistemul CDN mesaje de anulare, cel târziu până la finalizarea etapei „Verificarea documentelor de plată” a sesiunii de compensare respective.

[Pct.60 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

61. În cazul în care pachetul cu ordine de plată aferente debitării directe sau ordinele de plată din pachet nu au fost respinse de către participantul plătitor în conformitate cu pct. 60, ordinele de plată respective se consideră acceptate de respectivul participant plătitor spre compensare și sunt executate în aceeași sesiune de compensare în care au fost primite.

[Pct.61 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

62. Participanții pot utiliza ordinele de plată aferente debitării directe în cadrul sistemului CDN în cazul în care au adresat o solicitare în acest sens administratorului de sistem.

Capitolul IV

GESTIONAREA RISCURILOR AFERENTE ACTIVITĂȚII ÎN SAPI

Secțiunea 1

Prevederi generale

63. În cadrul activității în SAPI participanții pot fi expuși la riscul de lichiditate și la riscul operațional.

64. Riscul de lichiditate apare atunci când participantul nu dispune de mijloace bănești suficiente în contul său de decontare pentru efectuarea plăților, inclusiv în cazul decontării poziției nete debitoare.

65. Riscul operațional apare în cazul gestionării ineficiente a mijloacelor software și hardware aferente SAPI și al erorilor generate de, neglijența, neatenția, calificarea insuficientă a personalului responsabil de administrarea procedurilor legate de activitatea în SAPI.

66. În vederea limitării expunerilor la riscurile aferente activității în SAPI, participanții urmează să întreprindă măsurile necesare de gestionare a riscurilor în conformitate cu prezentul Capitol, Contractul privind participarea la SAPI și Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.

[Pct.66 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

Secțiunea 2

Gestionarea riscului de lichiditate

67. În vederea gestionării riscului de lichiditate în cadrul SAPI, Banca Națională a Moldovei efectuează următoarele:

- 1) asigură participanții cu informația ce ține de activitatea acestora în SAPI;
- 2) acordă credite „intraday/overnight” băncilor licențiate participante la SAPI, în funcție de obiectivele politicii monetare;
- 3) inițiază mecanismul automatizat de deblocare în cazul blocării plăților la unul sau mai mulți participanți SAPI;
- 4) respinge documentul de plată pentru executarea unui transfer de credit instant dacă după contrapunerea sumei transferului și a soldului poziției nete curente a participantului în sistemul Instant cu valoarea garanției create de participant în sistemul DBTR se constată că acesta nu are suficiente mijloace bănești pentru asigurarea decontării documentului.

[Pct.67 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.67 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

68. În scopul obținerii informației aferente activității în SAPI, participanții dispun de posibilitatea utilizării facilităților de vizualizare interactivă a sistemului precum și de posibilitatea efectuării interpelărilor prin intermediul mesajelor de sistem.

69. În cazul în care băncile licențiate participante nu dispun de lichiditate suficientă, Banca Națională a Moldovei poate acorda acestora credite „intraday” sub formă de „overdraft” la contul de decontare și credite „overnight”.

70. Banca Națională a Moldovei în funcție de obiectivele politicii monetare stabilește limite la utilizarea creditelor „intraday/overnight”, pe care le comunică băncilor licențiate prin intermediul facilităților SAPI. Modalitatea și condițiile de acordare a creditelor „intraday/overnight” sunt stipulate în Regulamentul cu privire la facilitățile permanente de creditare acordate băncilor de către Banca Națională a Moldovei.

71. Creditul „intraday” acordat de BNM se restituie de către bancă până la începerea etapei „Operațiuni overnight” a zilei operaționale a sistemului DBTR.

[Pct.71 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

72. Creditul „intraday” acordat băncii și neachitat de către aceasta până la începerea etapei „Operațiuni overnight” va fi transformat în mod automat de către sistemul DBTR în credit „overnight”.

73. Creditul „overnight” se achită în următoarea zi lucrătoare după data obținerii acestuia, primordial altor plăți.

74. Sistemul DBTR va iniția în regim automat mecanismele de rezolvare a cozii de așteptare în cazul blocării plăților la unul sau mai mulți participanți ai sistemului DBTR.

[Pct.74 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.75-77 excluse prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

78. Pentru gestionarea riscului de lichiditate participantul SAPI este obligat să efectueze:

1) monitorizarea soldului și rulajelor din contul său de decontare, precum și a cozii de așteptare la contul de decontare;

2) gestionarea limitei creditelor intraday/overnight;

3) monitorizarea poziției nete calculate de către sistemul CDN;

4) administrarea cozii de așteptare la contul de decontare, în cazul când se depistează că mijloacele bănești din contul de decontare sunt insuficiente pentru efectuarea plăților;

5) crearea garanției prin rezervarea mijloacelor bănești în contul de decontare din sistemul DBTR pentru asigurarea decontării poziției nete calculate de sistemul Instant separat de cea calculată de sistemul CDN.

[Pct.78 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.78 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

78¹. Pentru gestionarea riscului de lichiditate participantul SAPI poate să efectueze:

1) rezervarea mijloacelor bănești în contul de decontare pentru asigurarea decontării poziției nete calculate de sistemul CDN. Indiferent de faptul rezervării de către participant a mijloacelor bănești în contul de decontare, în etapa „Precogning” sistemul CDN rezervă mijloacele necesare în conturile de decontare ale participanților pentru acoperirea pozițiilor nete debitoare calculate;

2) rezervarea mijloacelor bănești în contul de decontare pentru asigurarea decontării documentelor de plată în dependență de tipurile de priorități atribuite.

[Pct.78¹ inclus prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

79. Monitorizarea soldului și rulajelor din contul de decontare, a garanției constituite pentru sistemul Instant, precum și a cozii de așteptare la contul de decontare urmează a fi efectuată de către participant în regim de timp real prin intermediul mesajelor de sistem și al facilităților de vizualizare interactivă ale sistemelor în vederea depistării insuficienței de lichiditate cu care ar putea să se confrunte participantul.

[Pct.79 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.79 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

80. Gestionarea limitei creditelor intraday/overnight va fi efectuată de către participant prin stabilirea valorii acesteia în funcție de necesitățile curente de lichidități, prin

rezervarea valorilor mobiliare în calitate de garanții conform procedurilor stabilite în acest sens.

81. Monitorizarea poziției nete calculate de sistemul CDN urmează a fi efectuată de către participant în termene rezonabile.

81¹. Monitorizarea poziției nete calculate de sistemul Instant, a ordinelor de plată respinse din motivul depășirii limitei garanției constituite în contul de decontare urmează a fi efectuată de către participant în regim de timp real prin intermediul mesajelor de sistem și al facilităților de vizualizare interactivă în vederea depistării riscurilor cu care se confruntă participantul.

[Pct.81¹ inclus prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

82. Administrarea cozii de așteptare se efectuează în vederea optimizării listei documentelor de plată plasate în coada de așteptare și a eficientizării procesului de decontare. Participantul care are în coada de așteptare la contul său de decontare documente de plată poate efectua revocarea unuia sau a mai multor documente de plată sau modifica prioritățile atribuite acestora.

[Pct.82 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.83 exclus prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

84. PSP nebancari au obligația de a asigura un sold al contului său de decontare suficient pentru acoperirea valorii poziției nete calculate de sistemul CDN, executarea ordinelor de plată aferente debitării directe, precum și pentru achitarea comisioanelor percepute de Banca Națională a Moldovei în calitate de administrator al SAPI.

[Pct.84 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.84 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

[Pct.85 exclus prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

Secțiunea 3

Gestionarea riscului operațional

86. În scopul gestionării riscului operațional, participanții și Banca Națională a Moldovei urmează să asigure implementarea tuturor măsurilor necesare pentru administrarea și exploatarea eficientă a mijloacelor software și hardware aferente SAPI, precum și pentru asigurarea continuității activității în situații de incident.

87. Administrarea și exploatarea mijloacelor software și hardware de interacțiune cu SAPI urmează a fi efectuată de către participanți în conformitate cu prevederile Cerințelor funcționale și tehnice pentru participanții SAPI, în special participanții trebuie să asigure:

1) măsurile necesare pentru îndeplinirea eficientă și în mod securizat a atribuțiilor de serviciu ale personalului implicat în procesele de administrare și exploatare a mijloacelor software și hardware de interacțiune cu SAPI;

2) conformarea cu instrucțiunile, specificațiile și ghidurile aferente SAPI referitor la:

a) configurarea mijloacelor software și hardware de interacțiune cu SAPI;

b) modul de conectare la SAPI cu respectarea cerințelor stabilite față de canalele de legătură;

c) corespunderea mesajelor de plată și a interpelărilor transmise/primate la/de la SAPI cu modul de formare a mesajelor și formatul mesajelor stabilit;

3) continuitatea proceselor ce țin de interacțiunea cu SAPI, și anume:

a) asigurarea rezervării pentru posturile automatizate de lucru destinate interacțiunii cu SAPI, a componentelor hardware/software ale acestora, precum și a componentelor ce asigură funcționarea acestora (surse de alimentare neîntreruptă cu energie electrică etc.);

b) asigurarea măsurilor privind conectarea la SAPI prin canalul de rezervă, în cazul inaccesibilității canalului de bază;

c) asigurarea măsurilor ce țin de utilizarea Biroului de servicii, în cazul imposibilității conectării directe la SAPI;

d) conectarea la sistemul DBTR până la începutul etapei „Efectuarea plăților și a compensării” a Programului zilei operaționale a sistemului DBTR;

e) conectarea la sistemul CDN pe parcursul etapei „Efectuarea plăților și a compensării” a Programului zilei operaționale a sistemului CDN, dar nu mai târziu de ora 09:00;

e¹) menținerea permanentă a conexiunii cu sistemul Instant;

f) efectuarea lucrărilor de administrare/mentținere a mijloacelor software/hardware în afara zilelor operaționale a sistemului DBTR și/sau sistemului CDN, în cazul în care aceste lucrări ar putea avea impact asupra continuității interacțiunii cu SAPI;

f¹) efectuarea lucrărilor de administrare/mentținere a mijloacelor software/hardware aferente sistemului Instant conform prevederilor Cerințelor funcționale și tehnice pentru participanții SAPI;

g) transmiterea pachetelor cu documente de plată în sistemul CDN evitând acumularea acestora (inițierea transmiterii pachetelor cu documente de plată acumulate trebuie să fie efectuată cel puțin cu o oră înainte de finalizarea etapei „Transmiterea documentelor de plată” a sesiunii de compensare respective);

h) asigurarea pentru sistemele DBTR și CDN a măsurilor ce ar permite efectuarea plăților prin intermediul platformei TMS/X, în cazul în care nu funcționează Sistemul informațional intern;

4) securitatea componentelor hardware și software utilizate la posturile automatizate de lucru destinate interacțiunii cu SAPI, și anume:

a) restricționarea accesului la posturile automatizate de lucru destinate interacțiunii cu SAPI și la localurile unde acestea sunt instalate;

b) utilizarea semnăturilor electronice avansate calificate sau necalificate de către utilizatorii responsabili de interacțiunea cu SAPI și utilizatorii operatori, cu respectarea prevederilor Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere;

c) transmiterea în SAPI a mesajelor de plată autentificate cu semnături electronice avansate calificate sau necalificate, în conformitate cu Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere;

5) respectarea altor prevederi stipulate în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.

[Pct.87 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.87 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

88. Participanții urmează să își gestioneze eficient mijloacele software și hardware de interacțiune cu SAPI, precum și mijloacele conexe, iar în cazul disfuncționalității acestora să înștiințeze de urgență administratorul de sistem despre incidentele produse și să întreprindă operativ măsurile necesare prevăzute în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.

[Pct. 88 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

89. Utilizarea Biroului de servicii, precum și a platformei TMS/X în scopul transmiterii plăților se efectuează în conformitate cu procedurile stabilite în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.

[Pct.89 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

90. Banca Națională a Moldovei administrează și exploatează mijloacele software și hardware ale SAPI, precum și asigură continuitatea sistemului în conformitate cu instrucțiunile și procedurile de exploatare și mentținere ale sistemului.

Secțiunea 4

Monitorizarea SAPI

91. Monitorizarea SAPI este organizată în două niveluri. Primul nivel de supraveghere este efectuat de către participanți, iar al doilea de către Banca Națională a Moldovei.

92. Participantul SAPI asigură monitorizarea activității personalului responsabil de administrarea și exploatarea mijloacelor software și hardware de interacțiune cu SAPI, precum și a personalului responsabil de gestionarea riscului de lichiditate și operațional.

[Pct.92 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

93. În scopul efectuării monitorizării persoanelor responsabile de gestionarea riscului operațional, precum și a celor responsabile de gestionarea riscului de lichiditate, participantul urmează să elaboreze procedurile interne relevante.

94. Procedurile interne nominalizate trebuie să includă toate prevederile necesare cu privire la obligațiunile, drepturile și responsabilitățile persoanelor antrenate în activitățile ce țin de participarea în SAPI și trebuie să se conformeze cerințelor de gestionare a riscurilor aferente activității în SAPI.

95. Participantul trebuie să monitorizeze permanent respectarea procedurilor interne privind gestionarea riscurilor aferente activității în SAPI de către persoanele responsabile și să întreprindă măsuri prompte și eficiente în cazul în care va depista încălcarea acestor proceduri.

96. Participantul trebuie să asigure monitorizarea continuității interacțiunii cu SAPI și gestiunea incidentelor care pot avea impact asupra continuității SAPI.

97. Incidentele produse în cadrul activității participantului SAPI trebuie înregistrate, iar măsurile întreprinse pentru soluționarea acestora trebuie evaluate din punctul de vedere al suficienței și eficienței, pentru a asigura evitarea apariției incidentelor similare pe viitor și asigurarea continuității participării la SAPI.

[Pct.97 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

98. În cadrul monitorizării SAPI, Banca Națională a Moldovei efectuează următoarele:

1) evaluează periodic sistemele DBTR, CDN și Instant prin prisma cerințelor cadrului normativ aferent monitorizării infrastructurilor pieței financiare;

2) monitorizează activitatea participanților SAPI.

[Pct.98 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

99. În scopul asigurării conformării sistemelor DBTR, CDN și Instant cu cerințele cadrului normativ și standardele și normele internaționale, Banca Națională a Moldovei va efectua evaluarea periodică a acestora în conformitate cu Principiile infrastructurilor pieței financiare, elaborate de Banca pentru Decontările Internaționale (Principiile Basel).

[Pct.99 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

100. În cazul în care în urma evaluărilor efectuate va fi depistată necesitatea dezvoltării caracteristicilor funcționale și tehnice ale sistemului DBTR și/sau CDN, și/sau Instant și/sau a mecanismelor de gestionare a riscurilor, Banca Națională a Moldovei va întreprinde acțiunile necesare în acest sens, cu informarea respectivă a participanților.

[Pct.100 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

101. Pentru monitorizarea activității participanților SAPI, Banca Națională a Moldovei efectuează următoarele:

1) Monitorizează în timp real activitatea participanților în cadrul SAPI

2) evaluează măsurile întreprinse de către participanții SAPI pentru gestionarea riscurilor aferente activității în SAPI.

[Pct.101 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

102. Monitorizarea activității participanților în cadrul SAPI este efectuată în regim de timp real și are ca scop depistarea operativă a problemelor care pot genera riscuri pentru participanți sau ar putea perturba funcționarea SAPI.

[Pct.102 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

103. Monitorizarea activității participanții SAPI include următoarele activități:

1) monitorizarea soldurilor și rulajelor din conturile de decontare, în vederea depistării problemelor de lichiditate cu care se confruntă participanții;

2) monitorizarea cozilor de așteptare la conturile de decontare, în scopul prevenirii blocării plăților;

3) urmărirea conexiunilor la sistem, în scopul depistării problemelor de acces la SAPI;

4) alte acțiuni relevante.

[Pct.103 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

104. Banca Națională a Moldovei cel puțin o dată pe an va efectua testarea capacității participanților SAPI de a reacționa în situațiile de incident prevăzute în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI, informând în prealabil participanții despre data efectuării testării în cauză. Participarea la testare este obligatorie pentru participanții SAPI.

[Pct.104 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

105. În vederea evaluării măsurilor întreprinse de către băncile licențiate, PSP nebankari și persoana juridică care desfășoară activitatea de depozitar central al valorilor mobiliare ca activitate de bază pentru gestionarea riscurilor aferente activității în SAPI Banca Națională a Moldovei verifică în cadrul controalelor pe teren conformarea acestora cu cerințele de gestionare a riscurilor prevăzute de Capitolul IV.

[Secțiunea 4 modificată prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

Capitolul V

SUSPENDAREA SAU ÎNCETAREA ACTIVITĂȚII ÎN SAPI

[Pct.106 exclus prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

107. În cazul în care participantului, cu excepția PSP nebankar, i-au fost anulate de către sistemul CDN documente de plată la sfârșitul zilei operaționale din cauza insuficienței mijloacelor bănești, acestuia i se suspendă dreptul de a efectua plăți prin intermediul sistemului CDN și va efectua plăți exclusiv prin intermediul sistemului DBTR pe o perioadă de 20 de zile operaționale. În această perioadă, participantul nu are dreptul de a modifica tarifele pentru documentele de plată primite de la clienți în scopul transferării plăților. Toate plățile recepționate de la clienții participanților în acest interval de timp (20 de zile operaționale) vor fi executate prin intermediul sistemului DBTR (indiferent de tipul transferului: urgent sau normal).

[Pct.107 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

108. În cazul suspendării licenței (activității) PSP nebankar, Banca Națională a Moldovei asigură procesarea documentelor de plată transmise de participant în sistem până la momentul comunicării despre hotărârea de suspendare a licenței și blochează posibilitatea efectuării plăților prin sistemul CDN până la expirarea termenului de suspendare a licenței.

[Pct.108 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

109. În cazul în care PSP nebankar nu a asigurat de trei ori pe parcursul unui an gestionar soldul contului de decontare suficient pentru a acoperi pozițiile nete calculate, executarea ordinelor de plată aferente debitării directe, precum și pentru perceperea comisioanelor de către Banca Națională a Moldovei sau în cazul transmiterii spre procesare în sistemul DBTR a altor documente decât cele menționate la pct. 26 subpunctul 2), Banca Națională a Moldovei va suspenda dreptul PSP nebankar respectiv de a efectua plăți prin sistemul CDN pentru o perioadă de 12 luni.

[Pct.109 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Pct.109 modificat prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

110. Încetarea activității participantului SAPI poate avea loc în următoarele cazuri:

- 1) retragerea licenței acestuia de a desfășura activități financiare;
- 2) încetarea contractului privind participarea la SAPI în alte cazuri decât cel de retragere a licenței.

[Pct.110 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

111. În ziua încetării activității participantului SAPI în cazul stipulat la pct. 110 subpct. 1), Banca Națională a Moldovei asigură procesarea tuturor documentelor de plată transmise de către participant în sistem până la momentul comunicării despre hotărârea aprobată de retragere a licenței și transferă la sfârșitul zilei operaționale respective soldul din contul de decontare al participantului într-un cont special deschis în registrele Băncii Naționale a Moldovei.

[Pct.111 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

112. Procedura aplicată în cazul încetării contractului privind participarea la SAPI în alte cazuri decât retragerea licenței participantului este identică celei de retragere a licenței acestuia.

[Pct.112 modificat prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

113. Banca Națională a Moldovei va notifica prin intermediul facilităților sistemului toți participanții cu privire la orice încetare a participării la SAPI, precum și orice suspendare a licenței.

114. Băncile în proces de lichidare prezintă documentele de plată la Banca Națională a Moldovei pe suport hârtie sau în altă formă stabilită de Banca Națională a Moldovei.

115. Momentul intentării procedurii de insolvență este stabilit de art. 9 din Legea nr.183/2016.

116. Documentele de plată transmise spre procesare în SAPI anterior comunicării administratorului SAPI despre hotărârea aprobată de intentare a procedurii de insolvență se procesează în vederea decontării finale (definitive), conform prezentului regulament.

117. Documentele de plată transmise spre procesare după comunicarea administratorului SAPI despre hotărârea aprobată de intentare a procedurii de insolvență vor fi respinse de SAPI.

la Regulamentul cu privire la sistemul
automatizat de plăți interne

Banca Națională a Moldovei
bd. Grigore Vieru 1,
MD-2005, mun. Chișinău

Cerere

privind participarea în sistemul automatizat de plăți interne

În temeiul art. 10 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și în conformitate cu pct. 7 din Regulamentul cu privire la sistemul automatizat de plăți interne, solicităm participarea în sistemul automatizat de plăți interne: sistemul cu decontare pe bază brută în timp real (sistemul DBTR) și/sau sistemul de compensare cu decontare pe bază netă (sistemul CDN) și/sau sistemul de plăți instant (sistemul Instant).

(data)

(numele, prenumele)

(funcția și semnătura
conducătorului instituției)

*[Anexa nr. 1 modificată prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]
[Anexa nr. 1 modificată prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]*

[Anexa nr. 2 exclusă prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

Programul zilei operaționale a sistemului DBTR

Nr. d/o	Denumirea etapei	Perioada de timp
1.	Etapa de pregătire	08:00-09:00
1.1.	Verificarea soldurilor	08:00-08:15
1.2.	Operațiuni de remediere	08:15-09:00
2.	Efectuarea plăților și a compensării	09:00-20:30
3.	Operațiuni “overnight”	20:30-21:30
3.1.	Acoperirea “overdraft”-ului	20:30-20:45
3.2.	Credite “overnight” la cerere /plasarea depozitelor overnight	20:45-21:30
4.	Anularea plăților și prezentarea rapoartelor	21:30-22:00
5.	Etapa de finalizare	22:00-22:30

Programul zilei operaționale a sistemului CDN

Nr. d/o	Denumirea etapei	Perioada de timp
1.	Efectuarea plăților și a compensării	08:00-20:00
1.1.	Prima sesiune de compensare în sistemul CDN	08:00-15:00
1.1.1	Transmiterea documentelor de plată	08:00-13:30
1.1.2	Verificarea documentelor de plată	13:30-14:30
1.1.3	Preclearing	14:30-14:45
1.1.4	Clearing	14:45-15:00
1.2.	A doua sesiune de compensare în sistemul CDN	15:00-20:00
1.2.1	Transmiterea documentelor de plată	15:00-18:30
1.2.2	Verificarea documentelor de plată	18:30-19:30
1.2.3	Preclearing	19:30-19:45
1.2.4	Clearing	19:45-20:00
2.	Anularea plăților și prezentarea rapoartelor	20:00-20:30
3.	Etapa de finalizare	20:30-21:00

Programul zilei operaționale a sistemului Instant (în zilele operaționale ale sistemului DBTR)

Nr. d/o	Denumirea etapei	Perioada de timp
1.	Efectuarea plăților și a compensării	
1.1.	Prima sesiune de compensare în sistemul Instant	20:20 ziua operațională precedentă a sistemului DBTR- 9:30
1.1.1	Transmiterea documentelor de plată	20:20 ziua operațională precedentă a sistemului DBTR- 9:15

1.1.2	Clearing	9:15 - 9:30
1.2.	A doua sesiune de compensare în sistemul Instant	9:30 - 12:15
1.2.1	Transmiterea documentelor de plată	9:30 - 12:00
1.2.2	Clearing	12:00 - 12:15
1.3.	A treia sesiune de compensare în sistemul Instant	12:15 - 14:30
1.3.1	Transmiterea documentelor de plată	12:15 - 14:15
1.3.2	Clearing	14:15 - 14:30
1.4.	A patra sesiune de compensare în sistemul Instant	14:30 - 17:30
1.4.1	Transmiterea documentelor de plată	14:30 - 17:15
1.4.2	Clearing	17:15 - 17:30
1.5	A cincea sesiune de compensare în sistemul Instant	17:30 - 20:20
1.5.1	Transmiterea documentelor de plată	17:30 - 20:05
1.5.2	Clearing	20:05 - 20:20

Programul zilei operaționale a sistemului Instant (în zilele neoperaționale ale sistemului DBTR)

Nr. d/o	Denumirea etapei	Perioada de timp
1.	Efectuarea plăților și a compensării	
1.1.	Sesiunea de compensare în sistemul Instant	20:20 ziua operațională precedentă a sistemului DBTR – 9:30 ziua operațională curentă a sistemului DBTR
1.1.1	Transmiterea documentelor de plată	20:20 ziua operațională precedentă a sistemului DBTR– 9:15 ziua operațională curentă a sistemului DBTR
1.1.2	Clearing	9:15 - 9:30 ziua operațională curentă a sistemului DBTR

[Anexa nr. 3 modificată prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Anexa nr. 3 modificată prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]

Priorități utilizate în sistemul DBTR al SAPI

Categoria priorității	Tipul priorității	Descrierea
Prioritățile 1-15	Înaltă	pentru operațiunile inițiate de BNM în calitate de administrator în sistemul DBTR
Prioritățile 16-20	Înaltă	pentru operațiunile inițiate de persoana juridică care desfășoară activitatea de depozitar central al valorilor mobiliare ca activitate de bază în sistemul DBTR în regim de urgență
Prioritățile 21-50	Medie	pentru operațiunile inițiate de participanți în sistemul DBTR în regim de urgență
Prioritățile 51-84	Joasă	pentru operațiunile inițiate de participanți în sistemul DBTR în regim normal
Prioritatea 85	Joasă	pentru operațiunile inițiate de participanți în sistemul DBTR în regimul “de executat sau respins”

Priorități utilizate în sistemul CDN al SAPI

Categoria priorității	Descrierea
Prioritățile 86-100	pentru operațiunile inițiate de participanți în sistemul CDN

Priorități utilizate în sistemul Instant al SAPI

Categoria priorității	Descrierea
Prioritatea 100	pentru operațiunile inițiate de participanți în sistemul Instant

[Anexa nr. 4 modificată prin HCE al BNM nr.65 din 07.04.2022, în vigoare 20.05.2022]

[Anexa nr. 4 modificată prin HCE al BNM nr.22 din 24.01.2024]